

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
ИЗБЕРЕТЕ ФАКУЛТЕТ:
КАТЕДРА „АГРАРНА ИКОНОМИКА“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ИКОНОМИКА НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ“

ЗА СПЕЦ: „Еко икономика“; ОКС „бакалавър“ - дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ:3; СЕМЕСТЪР: 5

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 15 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАБОТЕН ЕЗИК: български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	15
В т.ч.:	
• ЛЕКЦИИ	9
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	225
В т.ч.:	
• ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ КОНСУЛТАЦИИ	8
• САМОПОДГОТОВКА	217

Изготвили програмата:

1.
(доц.д-р Гергана Славова)
2.
(гл. ас. д-р Ал. Шиваров)

Ръководител катедра:
„Аграрна икономика“ (доц.д-р Мария Станимирова)

I. АНОТАЦИЯ

Икономика на природните ресурси разглежда взаимодействието между икономическите процеси и природата като средата, в която стопанството функционира, черпи ресурси и депонира непотребни отпадъци. Основната цел на дисциплината е да изгради разбиране за връзките между икономиката и околната среда и да предостави основни познания за прилагането на подходите на неокласическия икономикс при търсене на решения за намаляване на отрицателните въздействия от човешката дейност върху природните ресурси.

Икономика на природните ресурси използва придобитите от студентите знания и умения по микроикономика. Дисциплината предлага знания за методите за оценка на ползите и разходите от опазване на околната среда и природните ресурси. Специално внимание се отделя на правата за собственост, които определят ползването на природните ресурси. Изследват се и външните ефекти като източник на пазарни провали.

В резултат на курса студентите ще разбират по-добре ефектите от политиките за контрол върху замърсяванията, тяхното влияние върху околната среда, природните ресурси и икономическите агенти. Придобитите знания и умения могат да бъдат приложени от студентите на фирмено равнище – при управление на отпадъците от дейността на фирмата и при въвеждане на системи за екологичен мениджмънт. Овластяването на аналитичните методи за измерване на стойността в комбинация с анализа на ползите и разходите дава възможност за избор на подходящ набор от инструменти за провеждане на екологични политики на международно, национално и местно ниво.

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
1.	Тема първа. ВЪВЕДЕНИЕ В ИКОНОМИКА НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ
1.1.	Същност и значение на природните ресурси и природните условия за развитието на обществото
1.2.	Управление на възобновяемите и невъзобновяеми природни ресурси
1.3.	Роля на икономиката и аспекти на природо ползването
1.4.	Основни задачи на екоикономиката и природоползването
2.	Тема втора. ОЦЕНЯВАНЕ СТОЙНОСТТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА и ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ: МИКРОИКОНОМИЧЕСКИ КОНЦЕПЦИИ
2.1.	Взаимодействие между хората и околната среда: околната среда като актив
2.2.	Нормативни критерии за вземане на решения
2.3.	Статична и динамична ефективност
2.4.	Приложение на концепциите
3.	Тема трета. МЕТОДИ ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА СТОЙНОСТТА
3.1.	Оценка на ползите: видове стойност, класификация на методите за измерване на стойността
3.2.	Модели с разкрити предпочитания
3.3.	Методи за измерване на стойността чрез модели със заявени предпочитания: условно оценяване и ранжиране
3.4.	Проблеми при оценката на ползите
4.	Тема четвърта. АНАЛИЗ НА ПОЛЗИТЕ И РАЗХОДИТЕ
4.1.	Подходи при оценката на разходите
4.2.	Оценка на риска
4.3.	Избор на сконтов процент
4.4.	Анализ на разходната ефективност и на въздействието
5.	Тема пета. ПРАВА НА СОБСТВЕНОСТ, ВЪНШНИ ЕФЕКТИ И ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ

5.1.	Права на собственост
5.2.	Външните ефекти като източник на пазарни провали
5.3.	Неподходящо разпределение на правата на собственост и обществени блага
5.4.	Правителствени провали
5.5.	В преследване на ефективността
6.	Тема шеста. ИКОНОМИКА НА КОНТРОЛА ВЪРХУ ЗАМЪРСЯВАНИЯТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ
6.1	Същност и класификация на видовете замърсявания на околната среда и природните ресурси
6.2	Изграждане на същността на еколого-икономическата система човек-природна среда
6.3	Източници на замърсяване
7.	Тема седма. АТМОСФЕРНО ЗАМЪРСЯВАНЕ
7.1.	Състав на атмосферата и основни свойства
7.2.	Замърсяван на атмосферата и класификация на замърсителите
7.3	Намаляване на замърсяванията на атмосферния въздух
7.4	Мониторинг и контрол върху замърсяванията на атмосферата
8.	Тема осма. ИЗМЕНЕНИЯ НА КЛИМАТА
8.1.	Икономически аспекти на измененията на климата
8.2.	Оценка на разходите и ползите от адаптацията към климатичните промени
8.3.	Икономически и политически инструменти за адаптация и намаляване на последиците от измененията на климата
9.	Тема девета. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВОДИТЕ
9.1.	Основни характеристики на замърсяването на водите
9.2.	Политики за контрол на замърсяването на водите
9.3.	Ефикасност и разходна ефективност
10.	Тема десета. УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
10.1.	Ефективно рециклиране
10.2.	Депониране/изгаряне на твърди отпадъци и щети от замърсяване
10.3.	Специални политики, насочени към опасните отпадъци
11.	Тема единайсета. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ
11.1.	Видове екосистемни услуги
11.2.	Състояние и оценка на стойността на екосистемните услуги
11.3.	Политики за подкрепа и поддържане на екосистемните услуги
11.4.	Финансови механизми за подкрепа на биоразнообразието и екосистемните услуги
12.	Тема дванайсета. ПОЛИТИКИ НА ЕС В ОБЛАСТТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА
12.1.	Институционална рамка на екологичните политики на ЕС
12.2.	Области на въздействие и политики
12.3.	Хоризонтална интеграция на екологичните политики
12.4.	Международно сътрудничество

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ¹

Методите за подготовка и провеждане на обучението по „Икономика на природните ресурси“ включват набор от учебни ресурси: електронен учебник, мултимедийни презентации и интернет страница с хипервръзки към външни ресурси. Учебните дейности по дисциплината се състоят от учебни занятия в присъствени периоди и самостоятелно и интерактивно дистанционно обучение с включени разписание, Wiki, уроци и модули за обратна връзка.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№ по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Тест	1	50
1.2.	Курсов проект	1	75
Общо за семестриален контрол:		2	125
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (присъствен тест)	1	100
Общо за сесиен контрол:		1	100
Общо за всички форми на контрол:		3	225

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Електронни учебни материали по дисциплината „Икономика на околната среда“, достъпни в платформата за дистанционно обучение на ИУ – Варна.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Tietenberg, T. and L. Lewis. Environmental economics and policy. 6th ed., Harlow: Pearson Education, 2013.
 2. Брусарски, Р. Анализ “разходи-ползи”. София: Стопанство, 2008.
 3. Герчева, Св. Данъци с кауза : Екоданъците срещу замърсяването на околната среда. Варна: Стено, 2013.
 4. Данчев, А. и В. Павлова. Икономика на природоползването. София: НБУ-ЦДО, 1997.
 5. Данчев, А. Икономически ползи от опазване на биоразнообразието (на примера на българските дунавски острови) // Икономическа мисъл, 2002, №4, 41-66.
 6. Донева, Д. Външни ефекти, права на собственост, проблеми на опазването на околната среда. // Икономическа мисъл, 1997, №3, 93-97.
-

7. Желязкова, С. Подходи за определяне на замърсяването на околната среда при оценяване на проекти. // Известия, Сп. Икон. унив. – Варна, 2000, №4, 99-106.
8. Станков, В., Г. Костов и Г. Станкова-Данева. По някои изходни постановки на защитата, управлението и възпроизводството на природните ресурси. // Икономическа мисъл, 2005, №1, 65-85.
9. Янакиев, В. Възможности за използване на инструментариума на икономическия анализ в концепцията за устойчиво развитие. // Известия Сп. Икон. унив. – Варна, 1998, №4, 96-105.
10. Agrawala, S. and S. Fankhauser (ed.) Economic aspects of adaptation to climate change: costs, benefits and policy instruments. Paris: OECD, 2008.
11. Boardman, A., D. Greenberg, A. Vining, and D. Weimer. Cost-benefit analysis: concepts and practice. 4th ed., Harlow: Pearson Education, 2013.
12. Coase, R. The problem of social cost. // The Journal of Law and Economics, 1960, 3, 1-44.
13. Freeman, A.M., Herriges, J., Cling, C. The measurement of environmental and resource values: theory and methods. 3rd ed. Abingdon: Focal Press, 2014.
14. Hanley, N, J. Shogren and B. White. Introduction to Environmental Economics. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press, 2013.
15. OECD. Scaling-up Finance Mechanisms for Biodiversity. Paris: OECD, 2013.
16. Ostrom, E. Governing the commons: the evolution of institutions for collective action. Cambridge: Cambridge University Press, 1990.